

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 3. Quid in provisionibus beneficiorum possint alii, Sum[m]o Pontifice inferiores?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

Deinde, nisi ex parte provisus ab Ordinario concurreret non solum assignatio *diei*, sed etiam *horæ*, cujus assignationem non haberet provisus à Pontifice. Nam ob illam determinationem præsumitur provisio Ordinariorum anterior; quia est certior probatio illa, quæ hac determinatione caret, ut diximus *n. 425*. & tenet Barbosa *p. 3. de potest. Episcopi allegat. 57. n. 5.*

§. 2.

De jure Concursum.

428 **C**oncursum fit, si, præter Pontificem, etiam alii, Collatores Papæ inferiores, sub eodem dato conferant idem beneficium v. g. Kalendis Jun. *Papa Cajo*; *Legatus à latere*, Titio; & *Episcopus*, Sempromio. In tali casu, cum dubitatur, cui istorum trium collatio prius facta sit? si nullus adhuc possideat, propter majorem consentientis prærogativam præfertur collatio Papæ, reliquis; & collatio Legati, collationi Episcopi, *c. si à Sede, 3 f. de præbend. in 6.* si vero unus eorum prius accepisset possessionem justam, ille præferendus esset *c. in pari, de Reg. juris in 6.* Not. autem, quod hoc jus *concursum* etiam locum habeat in Episcopo respectu sui Vicarii Generalis, qui beneficium vacans ex speciali concessione Episcopi, contulit alteri. Pirhing *de præbend. n. 80. §. notandum 3.* Not. 2. eos, qui Authoritate Apostolicâ in Canonicos recepti sunt sub expectatione præbendæ proximè vacaturæ, debere in affectatione illius præferri his, qui Authoritate Legatorum, vel aliorum quorumcunque prius recepti sunt in Canonicos ejusdem Ecclesiæ. *c. 12. de præbend. in 6.*

429 Ex hoc sequitur, illam regulam, *54. in 6. qui prior tempore, potior jure*, procedere in his, quorum *par est causa*, sive jus æquale, non autem, si *à dispar*, quia *gratia non estimantur ex tempore, sed ex causis, & personis. gl. in cit. c. V. antea.* Hinc, quando plures concurrunt ex diversis titulis, prærogativa tituli (nimirum collatio vel concessio à digniore persona) præfertur prærogativa temporis, hoc est ei, qui à minore, seu minus digno promotus est. Sed hoc intellige, quando agitur de jure *ad rem*, non de jure *in re*, ut colligitur ex *c. si à Sede, de præbend. in 6. & gloss. magna in c. hi qui. not. 1.* Unde quando diximus, collationem Papæ in concursu præferri et-

iam collationi factæ à Legato à latere, intelligitur, quando hic procedit ex potestate Ordinaria, non autem, quando ex speciali mandato, nam tali mandato provisus, censeri debet provisus Authoritate Apostolicâ, non Legati, si ageret per instrumentum; sed, si de lucro solum non capiendo, de quo V. Pirhing, *h. t. à n. 81.*

Questio fieri potest, qualiter constare possit, quod Ordinarius prævenit in prima collatione? Gonzalez *ad 8. regul. Cancellariæ §. 3. in præm. à n. 147.* censet, necessariò constare debere per instrumentum, seu scripturam, factam coram Notario, & testibus se subscribentibus in eodem instrumento, neque sufficere literas Ordinarii suo sigillo munitas; neque item factas coram Secretario, si Secretarius *Notarius* non esset, neque, si testes essent domestici, quia facile poterat Ordinarius fingere, *ante datam* cum suo Secretario, & testibus domesticis. Ne ergo hæc fraus committatur, requiritur (inquit Gonzalez) ut Ordinarii provisio contra Apostolicam provisionem probetur per Notarium, qui est persona publica, & testes omni exceptione majores.

Cæterum, etsi verissimum sit, provisio nem Ordinarii, contra provisorem Apostolicum, seu Legatum non probari sufficienter literis ab Ordinario sigillatis, ut post alios tradit Malcardus *conclus. 99. à n. 13.* Garcia *8. p. de benefic. c. 4. n. 11.* esto adesset Secretarii Episcopi subscriptio, si Notarius non esset: at credo, si Notarii subscriptio adesset, referens testes præsentis stetit, sufficienter provisionem Ordinarii probari contra quemlibet impetantem, tamen si testes in instrumento non se subscriperint; quia receptissima praxis est, instrumentum publicum non expostulare, ad sui fidem, testium subscriptionem, ut aliis relatis comprobatur Covar. *pract. c. 20. n. 4.* sic Castropala *2. tom. 2. tr. 13. D. 2. p. 13. n. 6.*

§. 3.

Quid in provisionibus beneficiorum possint alii, Summo Pontifice inferiores?

An te resolut. not. *Ordinarium beneficiorum Collatorem* dici, qui ea confert *jure suo proprio*, tamen si alias careat jurisdictione, ut colligitur ex *c. Ordinarii. 3. de Offic. Ordinar. in 6.* ibi: Ordinariorum locorum, subditos suos plures dignitates, vel Ecclesias, quibus animarum cura

cura imminet, obtinentes, seu Personatum, aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districtè compellant dispensationes, quarum vigore hujusmodi Ecclesias, Personatus, seu dignitates, Canonicè tenere se asserunt, intra tempus, pro facti qualitate, ipsorum ordinariorum moderandum arbitrio, exhibere. *c. si soli. 6. de concess. præbend. in 6. ibi. si soli Ordinario pro te beneficiando, &c. & Gloss. V. Ordinarium in Clement. 1. Ut lite pendente.*

433 *Not. 2.* Collatores Ordinarios quædam beneficia conferre posse, potestate fundata *in jure communi*; quædam autem potestate fundata *in consuetudine*, vel *prescriptione*. Hinc quæstio est de Episcopis, an & quæ jure suo proprio, atque adeo tanquam Collatores Ordinarii, conferre possint? de hac quæstione agitur in jure communi pluribus locis. 1. *c. Conquerente 16. de offic. Ordinarii ibi: decrevimus, ut in Ecclesiis, seu Capellis in diœcessis, ad Monasterium ipsum spectantibus, habeas Canonicam obedientiam, subjectionem, & reverentiam, institutionem, & destitutionem, correctionem, & reformationem, ac censuras Ecclesiasticas, jurisdictionem quoque causarum omnium ad forum Ecclesiasticum de jure spectantium, poenitentias & Sacramentorum omnium, quæ ab Episcopo sunt recipienda, collationem, Synodum, & Synodarici, seu Cathedralici nomine duos solidos, quartam decimationem, & mortuorum, visitationem quoque annuam, 2. in c. Autoritate. 3. de Instit. dicitur ubi institutionem beneficiorum spectare ad Episcopos, vel eorum officiales, c. cum ex injuncto. 12. de hæret. ubi habetur, si necessitas postularet, ut Sacerdos tanquam inutilis indignus à cura Gregis debeat removeri, agendum est ordinatè apud Episcopum, ad cujus officium tam institutio, quam destitutio Sacerdotum noscitur pertinere.*

434 Ex his communiter deducunt Authores, spectato jure communi, institutionem, & collationem dignitatum, Canonictuum, Parochiarum, & aliorum beneficiorum in tota diœcesi ad Episcopum pertinere. Confirmari hoc potest. 1. ex 10. q. 1. c. Regenda. 4. ubi, Leo IV. ad Episcopos Britannia scribens, Regenda, inquit, est unaquæque Parochia sub provi-

sione, ac tuitione Episcopi per Sacerdotes, vel cæteros Clericos, quos ipse cum DEI timore provideret, cui jure pertinere videtur, & circumire, ut sibi necessarium visum fuerit Ecclesiastica utilitate cogente; item 16. q. 17. c. omnes 10. ibi: omnes Basilica, quæ per diversa loca constructæ sunt, vel quotidie construuntur, placuit secundum priorum Canonum regulam, ut in ejus Episcopi potestate consistant, in cujus territorio posita sunt; ac eadem causâ & quæstione c. nullus 11. ibi: nullus animarum curam, vel præbendas Ecclesiæ, sine judicio, vel consensu Episcopi alicui tribuat: imò, sicut Sanctis Canonibus constitutum est, animarum cura, & pecuniarum Ecclesiasticarum dispensatio in Episcopi judicio, & potestate permaneat. Si quis verò contra hoc facere, aut potestatem, quæ ad Episcopum pertinet, sibi vindicare præsumperit, ab Ecclesia liminibus arceatur, ita Calixtus Papa. Quilibet igitur Episcopus fundatam in jure habet intentionem super institutione, & destitutione in providendis beneficiis suæ diœcesis, ita, ut si quis id sibi jure speciali competere velit, probare teneatur, nisi aliunde notorium sit.

435 Quod dictum est de Episcopis in materia potestatis providendi beneficiis suæ diœcesis, etiam intelligendum venit de aliis Prælatibus Ecclesiasticis, sive Regularibus, sive Secularibus, *jurisdictionem quasi Episcopalem obtinentibus*, hoc est plene jure exemptis ab Episcopo, etiam quoad populum, de quibus V. Azor. p. 2. l. 6. c. 25. Layman l. 4. tr. 2. c. 10. n. 4. & alii. Nam tota potestas Episcoporum, secundum quod porrigitur, ad providendum beneficiis, fundatur in jurisdictione Episcopali; Ergo idem possunt habentes illi similem jurisdictionem; sic Abbas in c. Lateranensi 31. h. s. n. 4.

436 Circa prædicta *not.* etsi diximus collationem beneficiorum suæ diœcesis (nisi constet, vel probetur aliud) pertinere ad Episcopum; hoc tamen non semper accipiendum *privative*, nimirum exclusis aliis. In multis enim provisionibus Episcopus id facere debet cum *consilio*, quandoque etiam cum *consensu* Capituli, quædam enim sunt, quorum provisio spectat ad Episcopum *privativè*, cum aliis, ad Episcopum, & Capitulum *cumulative*.

lativè, in quibusdam ad Capitulum solum: in aliis ad Prælatos alios, idque vel jure foundationis, vel statuto, consuetudine, præscriptione, Privilegio. Hinc.

437 *Not. 2.* si dignitas, Canonicatus, & præbendæ Canonicales fundatae vel erectæ sint ex communibus bonis, & sint *electivæ*, jure communi jus conferendi esse cumulativè penes Episcopum & Capitulum; & hoc præsumi, quando carent Patrono; si autem sint *Patronata*, Episcopi est præsentatum instituere; sic Abbas in *c. cum Ecclesia*, de Elect. *n. 8.* Observandum autem in casu, quo collatio beneficiorum *simul* spectat ad Episcopum, & Capitulum, Capitulum habere unam vocem *Capitularem*, & Episcopum alteram dimidiam sic, ut vox Episcopi tantum valeat, quantum vox totius Capituli, vel majoris partis.

Et quia collatio beneficii est actus jurisdictionis *voluntaria*, fieri potest ab Episcopo, etiam cum est extra diocesim, vel territorium suum, sicut etiam admittere illorum resignationes; Placius in praxi Episcoporum *p. 2. c. 5. à 3. n. 87.* non autem, quando est in Curia Romana, ut docet praxis, & tenet Covarr. *l. 3. resolut. c. 20. n. 9.* Quamvis autem olim Episcopus confirmatus, ante consecrationem, & acceptam possessionem, potuerit conferre beneficia, ut tradit Azor *tit. c. 25. q. 10. & 11.* nisi alius adhuc fuisset in possessione: hodie autem promoti apud Sedem Apostolicam id non possunt, nisi post literas Apostolicas, eorum promotionem, confirmationem &c. continentem, expeditas, & ostensas Capitulo, per Extrav. *1. de Elect. inter communes.*

Ex hoc deducitur, in casu, quo potestas providendi beneficiis cumulativè est penes Episcopum, & Capitulum, non valere provisionem discordante Capitulo, vel majori ejus parte ab Episcopo, licet aliqui pauciores sentiant cum Episcopo. Tali enim casu valor provisionis pendet *cumulativè* ab Episcopo, & Capitulo, consequenter adesse debet & consensus Episcopi, & consensus *Capitularis*, id, quod non contingit in discordia inter Episcopum, & Capitulum.

438 *Not. 3.* Eum, qui in possessione ju-

ris conferendi beneficia, id posse *durante solum bonâ fide*, licet penes eum non sit proprietas. Nam possessor bonæ fidei fructus rei sic possessæ facit suos, ut pluribus ostendi in *Tract. Theol. de jure, & justit. q. 4. à n. 194.* Collatio autem, electio, præsentatio, &c. sunt fructus juris providendi per collationem, electionem, præsentationem, &c. ergo. Et quoniam collatione liberâ, acceptatâ, vel electione confirmatâ, & præsentatione, per institutionem approbatâ, jus *in* beneficio, seu *reale* acquiritur, esto deinde per alium proprietas obtineatur cum possessione, nihilominus provisio tenet, ut provisus removeri non possit, si facta sit ab eo, qui fuit in possessione juris providendi durante bonâ fide. Proprietas enim, esto clarè de illa constet, non absorbet causam possessionis relatè ad priora, quæ à possessore bonæ fidei acta, vel percepta sunt, sed relatè solum ad futura.

Dixi *durante bonâ fide*. Nam si quis *malâ fide* possideat rem alienam, cui v. g. Jus Patronatus annexum est, & beneficio patronato vacante præsentet aliquid ad tale beneficium, præsentatio, imò & institutio talis præsentati, nulla est, ac irrita, sic enim perinde se habet, ac præsentatio *facta à non Patrono*. Certum autem est, Possessorem esse in mala fide, etiam si auctoritate Judicis in possessione maneat, quando & possidenti, & Judici *constat*, possessionem rei, ac jus insidendi, obtentum esse per falsam causam v. g. si allegavit, falso, se supertalire habere sibi à marito jus constitutum pro dote, & constet maritum fuisse merum Usufructuarium; vel habere sibi obligatam jure paraphernalium suorum, quæ viro attulit, ipso Judice sciente, quod nihil omnino habuerit, quod afferre potuisset, & maritus ultra dies vitæ (utpote merus Usufructarius) ea bona, quæ sciebat non sua, gravare non potuerit, alteri in illis constituendo securitatem.

439 *Not. 4.* Actus jurisdictionis spiritualis, cujusmodi sunt provisiones beneficiorum Ecclesiasticorum (quo etiam reducitur institutio, & destitutio) seclusâ concessione, & gratiâ Ecclesiæ, nulli Laicorum competere posse, cujus ratio est ex *c. de decretis. 2. de Judic.* ubi dicitur, à Laicis

Laiis Ecclesiastica negotia (*maximè spiritualia*) tractari non debere, provisio autem beneficiorum est specialiter inter negotia Ecclesiastica, imò actus jurisdictionis spiritualis, ergo. Unde, quando ex speciali quandoque privilegio id Regibus & Principibus conceditur, potius intelligitur de *presentatione & nominatione*, de quo maximè videri potest c. *Generalis* 13. *h. t. in 6.* ubi plura damnantur in iis, quæ sibi Laici usurpant prætextu Guardie sive Custodiae, *advocationis* sive defensionis Ecclesiarum.

440 *Not. 5.* Ad quæstionem, quid possint Episcopi & Prælati Papæ inferiores, in ordine ad constituendas *pensiones* in alieno beneficio, beneficiorum *uniones*, & aliorum illis onerum impositiones, resolvendum in seqq. Nec enim illorum arbitrio subest, novis Ecclesiis exactioibus, aut oneribus ex libitu gravare, augendo taxam subsidii charitativi, cathedralici, quartæ funeralis &c. &c.

ARTICULUS VII.

De habilitate Recipientium beneficia Ecclesiastica.

441 **U**T quis *canonicè* recipiat beneficium Ecclesiasticum, plures condiciones necessariæ sunt, ex parte subjecti recipientis, nam in quantum comparatur ad dantem, omnino necessarium est, ut recipiat legitimè à *valente dare*, ut expositum est. Ubi enim nihil legitimè dari, nihil etiam dantem, vel recipientem à culpa. Prima igitur conditio in habilitate passiva, recipientis beneficium, est, quòd sit natus *ex legitimo thoro*, vel, si secus, sit legitimatus vel à Papa; vel ab alio habente potestatem ad id Ecclesiasticam. c. *Innotuit* 10. de *Elect.* c. *fin. de fil. Presbyt.* c. 1. *cod. in 6.* V. Castropalaus *tr. 13. D. 4. à p. 1.* De quo egimus *lib. 1. tit. 17.* Secunda est, quòd habeat *legitimam, & convenientem aetatem*, c. *super 35. de præb.* quæ autem sit ea aetas? exponitur *lib. 1. Decret.* De aetate & qualitat. Ord. præfic. Tertia est, ut sit Clericus c. *cum contingat. eod.* & quidem *in re*, non autem errore, aut solâ hominum existimatione. An autem debeat esse *Sacerdos actu*, vel sufficiat esse talem aptitudine, dictum est à n. 281. Quarta est, ut non habeat censuram Ecclesiasti-

Tom. III.

cam, nec sit personaliter interdictus; item ne sit criminofus, infamis infamia juris aut facti, de quibus *loc. cit.*

Movent aliqui quæstionem, an, & 442 quæ *intentio* requiratur in recipiente beneficio Ecclesiastico? R. in recipiente beneficium simplex, vel etiam curatum, sufficere intentionem conditionatam *permanendi* in statu clericali, ut sacros Ordines suo tempore recipiendi, nimirum, nisi nova iusta causa mutandi propositum supervenerit, ita Sanchez *l. 7. matr. D. 43. n. 12.* & alii. Intellige modò simul præstet onera, ad quæ jure beneficii tenetur, nulli enim præscripta est intentio *absoluta* manendi in statu Clericali, licet quis obtineat aliquod beneficium, cum Clericis, si nondum in sacris sint constituti, & habentes beneficia, liceat transire ad vitam Laicorum, imò & nuptias, modò dimittant beneficia prius obtenta. Si autem quæras, an qui beneficium non curatum, cui est annexa obligatio sacri Ordinis suscipiendi, accepit animo fruendi fructibus tantum ad tempus, sed non recipiendi sacrum Ordinem intra tempus præscriptum, obligetur ad fructuum restitutionem? R. talem quidem peccare, cum suscipiat obligationem animo illam non implendi, probabilius tamen non teneri ad restitutionem, quia hæc pœna iis tantum, qui habent beneficia curata, jure positivo statuta est, ita Sanchez *cit. n. 13.* cum aliis, intellige, si satisfecit officio, propter quod est beneficium.

Hinc nullum omnino peccatum committeret Clericus, recipiens beneficium simplex, non habens obligationem suscipiendi sacrum Ordinem, nec exigens, ut Beneficiatus *per se ipsum* administret, si officium, quod exigitur, adimpleat, dum beneficium retinet, licet intendat nec sacrum Ordinem suscipere, nec in Clericatu permanere, ita Sanchez *n. 17.* quia talis contra nullam obligationem peccat 1. *non omitendo susceptionem Ordinis sacri*, quia, ut ponit calus, ex titulo illius beneficii nulla est ejus obligatio: *non carendo intentione perpetuò Clericandi*, vel etiam habendo intentionem contrariam; quia beneficium Ecclesiasticum id non exigit in quolibet Beneficiato, ut diximus num. præced. *non denique propter*

O 2

negle-